

פקדת הארץ כו'). וזהו פי' ואתה היינו המשכה מבחי' חכמה התחלת המשכת מ"ד ועיין בזהר פ' בלק (דקצ"ג ע"ב) ע"פ ה' אלקי אתה ארוממך כו'. ופי' ואתה את היינו המשכת כ"ב אותיות לה' תתאה שהיא בחי' מל'. והוי"ו דואתה מורה על המשכה זו כי תמונת ו' הוא שבראשו כמו יו"ד ונמשך משם קו דק. ועיין בפ' תצוה (דקע"ט ע"ב) ועמ"ש סד"ה והי' הוי' לי גבי וישם אותה מצבה כו' ע"ש. וזהו ואתה נותן כו' בעתו דוקא היינו בעת רצון העליון שהוא בחי' החופה שלפני היחוד (ועמ"ש עוד מענין עיני כל בדיה כי ההרים ימוש). וענין פותח את ידיך היינו ע"ד מ"ש מקדש אד' כוננו ידיך כי צריך לעשות בית קיבול בחינת כלי במל' שתקבל המשכת מ"ד הנקרא אכלם כו'. כי קודם היחוד נקרא בתולה לשון אוטם. שלבו אוטם כבתולה, וע"ז נאמר באר חפרוה שרים כו' (וכמ"ש בעי"ח שלא פ"ו ושער הירח פ"ג ובפע"ח שער ק"ש שעל המטה פ"א ופרק ו'). וזהו פותח את ידיך שפותח ידים העליונים לחפור בהם לעשות למטה כלי ובאר לקבל אכלם הנ"ל. וזהו מקדש אד' כוננו ידיך. דהנה כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וארז"ל בתוכו לא נאמר אלא בתוכם וגם ארז"ל משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה שהוא התגלות רצונו וחכמתו ית' ונק' המשכת מ"ד טפת ח"ע. אך צ"ל כלי קיבול לזה להיות בכל לבי דרשתיך כו' שאז נקרא כלה כנ"ל ועשיית כלי זה הוא כוננו ידיך ועמ"ש בביאור ע"פ באר חפרוה שרים כו' ובביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון. גם ידיך הוא לשון יודין כי פתחו דידוין הוא שנמשך מן יו"ד שבראשו ונעשה וי"ו וזהו המשכת רצון עליון כדי לבנות לה כלי בית קיבול כמארז"ל אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. וכמ"ש כי בועליך עושיך כו' ואחי"כ משביע לכל חי רצון כל חי היינו בחינת יסוד דנוק' שמקבלת מיסוד דדכורא לכך נקראת כל חי שמקבלת מחי' עלמין ואחר הקליטה או משביע בבחינת שביעה היפך התשוקה כי התשוקה היא מרחוק כאשר לא השיג התאוה ואל אישך תשוקתך ואחר היחוד כשנקלט שפע האור בתוכה ובעיד נייחא לה כמ"ש ר"פ נח (דני"ט ע"ב) אז משביע לכל חי רצון עליון שנמשך בעתו כנ"ל בבחי' שביעה כנ"ל. ועמ"ש בביאור ע"פ כה תברכו כו'. ומכ"ז מובן ענין המבואר ע"פ ואשה כי תדור כו' בבית אביה בנעוריה. וענין ארוסה ונשואיה:

החלצו מאתכם וגו'. וצ"ל דהל"ל יחלצו כי החלצו משמע כולכם וכיון שנאמר מאתכם דהיינו מקצתם אלף למטה א"כ הל"ל יחלצו. גם מהו ענין נקמת הוי' במדין. גם מהו לכל מטות והל"ל מכל מטות. אך הנה בחינת מדין הוא ממש נגד בחי' שם הוי' ולכן קודם מתן תורה היה צ"ל הכנעת קליפת מדין ע"י יתרו כהן מדין שאמר עתה ידעתי כו' (כמ"ש בזהר ר"פ יתרו ס"ו ב). והענין ע"ד משארז"ל דבשעת מתן תורה נתקבצו כל האומות כו' עד שפתחו כולם ואמרו ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום וכמארז"ל שהעוסק בתורה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. ולהבין ב' שלומות הללו צ"ל דהנה בחורבן בהמ"ק ראשון אמרו רז"ל יותר הקב"ה על עבודת כוכבים וג"ע וש"ד ולא יותר על ביטול תורה וחורבן בית שני היה רק בשביל עון שנאת חנם לבד. וא"כ למה עכשיו אריכות הגלות שבית המקדש חרב יותר מ"ז מאות שנה. וגלות בבל שהיה מפני עבירות חמורות הנ"ל אע"כ היה רק שבועים שנה. אך הענין הוא כי הנה בשביעה אומות שהיו בארץ בעת שבאו אבותינו לארץ הכנעני והחתי כו' נאמר והיה אשר תותירו מהם כו' כי הם היו שבע מדות הרעות לכן כשחטאו ישראל אז בבית ראשון ונתגברו בהם השבע מדות הרעות אלו מפני שהשאריו מהם

ענין זה בעבודה שבלב זו תפלה ע"פ המבואר כי כשנמשכה ההתבוננות בלב נק' שער דמשער בלביה. אמנם יוכל להיות שגם אם משער בלביה אבל לא נקלט האור בתוך תוך עומק לבבו כמ"ש בכל לבי דרשתיך פי' כשנקלט כו' אז נק' בכל לבי היינו שנכנס כל נש"ב בתוך נקודת לבבו אבל אם לא נקלט רק הוא בחיצוניות הלב נק' כל בלא ה' אבל כשנקלט כנ"ל נק' כלה בה"א כי הה"א מורה על פנימית הלב המקבל נש"ב בתוכה כפי דמיון קליטת הנוק' טיפת דכר לכן נק' נשואה אחרי שנקלט אור א"ס ב"ה שבהשגת מוחו בתוך נקודת לבבו ביחוד וזיווג ועמ"ש בד"ה ענין ראש השנה בפ' תבא. משא"כ בחי' ארוסה היינו כשלא נקלט כנ"ל אזי נקרא ארוסה ונק' כל כנ"ל. וזהו נודע בשערים בעלה פי' נודע לשון יחוד וזיווג כמו והאדם ידע כו'. וז"ש וידעת היום והשבות אל לבבך כו' (ועמ"ש בד"ה לריח שמניך בענין וכד קבילת דכר אקרי נערה בה"א, כי הה"א מורה על שקיבלה ההשפעה מעלמא דדכורא. לכן ע"פ לה"ק ג"כ תוספת הה"א מורה על ל' זכר כמו ואת לשון נקבה ואתה לשון זכר כדפרש"י פ' ואתחנן ע"פ ואת תדבר וכ"ה במשנה פ"ד דנזיר ובגמרא ריש קדושין גבי שלש ושלשה, וע' בפרדס שער השערים ספ"ו ובעה"כ ערך כל. ועמ"ש עוד מענין כי כל בשמים ובארץ בשה"ש בד"ה לסוסי ברכבי פרעה):

ב אמנם אין בחינת הקליטה נעשה עד לאחר החופה לפי שבחי' החופה הוא אור מקיף מלמעלה שמאיר על חתן וכלה שיוכלו להתייחד והיינו הארת רצון העליון השורה בבחינת מקיף על הלב שיוכל לקלוט האור בתוכו ולמעלה בכנס"י הוא ג"כ בחי' מקיף עליון הנק' חופה כמ"ש כי על כל כבוד חופה בכדי שיהיה יחוד וזיווג ואז נק' כנס"י כלה עם ה' (וענין בחינת חופה זו בעבודה י"ל עפמ"ש במ"א ע"פ טוב לחסות שיש כמה מיני התבוננות יש שתכנס בקרב איש ולב עמוק כו' שהלב הוא כלי קיבול לאהבה זו ויש התבוננות שהיא למעלה בהשגת מוחו ותבונתו והלב קטן מהכיל התבוננות זו שאלו היה מגיע עד הלב היה כלה שארו ולבבו בכלות הנפש כו', ויש אשר גם מוחו לא סביל כו' והוא ענין תפלה בלחש ובחשאי כו' שהוא ביטול השגת הנפש מכאשר תוכל שאת כו', ובחי' התבוננות זו שהיא בחינת מקיף נק' חופה, ועמ"ש מענין בחינת מקיף זה בביאור ע"פ וספרתם לכם בפרשת אמור ועמ"ש מענין חופה בד"ה לסוסי הנ"ל ובד"ה תורה צוהי'). וזהו עיני כל פי' קודם שנקראת כלה היינו קודם הקליטה ואז נקרא עיני כל אליך ישברו בבחי' תשוקה מרחוק כמו ארוסה לארוס אבל לאחר החופה או זמן יחוד וזיווג לקבל ולקלוט האור בבחינת כלה ואז נק' נשואה וע"ז נאמר ואתה נותן להם את אכלם היינו לשון זיווג כמו באתי לגני אחותי כלה אכלתי כו' (וע' בזהר פ' פינחס דרכי ע"א ודר"מ ריש ע"ב ובמק"מ שם ושם בשם הרח"י) היינו השפעת אור עליון להתקבל ולקלוט בבחי' מל' שנקרא לב ואז נק' כלה לבבנתי אחותי כלה ונקרא המשכת מ"ד בשם אכלם כמו כי אם הלחם אשר הוא אוכל. וכמו אכלה ומחתה פיה ומה שלא אמר בעתם כמו אכלם רק בעתו בו"י קאי על עת רצון העליון של עצמות המאציל לפי שהמשכת מ"ד הנ"ל תלוי באתעדל"ע בלתי אתעדל"ת כלל לכן נאמר בעתו רצונו רצון עליון לבד כמו בשבתות ויו"ט. (וע' בסמוך* דרצון העליון הוא בחי' החופה ולכן א"ש דהתגלות זו הוא בשבתות ויו"ט שאז הוא התגלות רצה"ע כמ"ש בד"ה תורה צוה הנ"ל בענין והשיאנו כו' כאשר רצית ואמרת כו' ע"ש ובד"ה ויקהל משה גבי וביום השבת יפתח וע' בזהר פ' בראשית דף ח' ע"א). ולזה רמזו בקידוש לבנה חק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם (וע' בזהר פ' אחרי דנ"ח סע"א. ולהבין לפ"ז לשון וזמן נתן להם יובן עפמ"ש הרמ"ז בפ' תשא (דקפ"ח ע"ב) בפ' זמין קוב"ה למעבד לישראל כו' ע"ש. ועמ"ש בד"ה והיה מספר בניי בפ' *

חוב"ב שהן בחי' יו"ד והיא נעשו תרין ריעין דלא מתפרשין אע"פ שהן בעצם ב' הפכיים ונקרא אין ויש ומ"מ ע"י המשכה מאור א"ס ב"ה שלמעלה מב' הבחי' הם מתכללים והיו לאחדים והמשכה זו מרומות בקוצו של יו"ד שהוא למעלה מעלה מבחי' היו"ד ועי"ז מתפשט ומתחבר היו"ד בהיא וכמבואר בפרדס שהיו"ד יש לה ג' קוצין ומקוץ התחתון נמשך ההיא ובקוץ התחתון יש בחי' קוץ העליון ונמצא שזה שיתפשט ויומשך היו"ד בהיא נמשך ע"י קוצו של יו"ד שהוא למעלה מעלה מעצם בחי' היו"ד והוא הוא המחבר היו"ד עם ההיא (ועמ"ש בזה באריכות ע"פ לך לך ועיין בזהר פ' ויקרא (ד"י ע"ב ודי"א ע"ב) ובמק"מ שם בשם הרח"ו שקוץ התחתון הוא הדעת והיינו שהדעת הוא המחבר חוב"ב ועיין בזהר הרקיע ר"פ בראשית גבי עאלת אות צ' כו' ע"ש ובזהר פ' אחרי (דע"ז ב') גבי אלא במזל תליא חבורא דלהון כו' ובסה"מ (ס' קט"ו) בשם הלק"ת ובפע"ח (שער הברכות פ"ג) ע"פ ושבי"ל במים רבים ועוד בסה"מ (רי"ש ס' קנ"ו). וע' עוד בפרדס בעה"כ ערך קוץ). וזהו ענין שהעוסק בתורה משים שלום בפמליא של מעלה כי הנה בחי' הגורם להיות השפעה זו מעצמות א"ס ב"ה לחבר בחי' י"ה הוא ע"י התורה וזהו או יחזיק במעו"ז יעשה שלום לי ממש היינו בבחי' י"ה דשם הוי' והטעם הוא משום דאורייתא מחכמה נפקת וארו"ל כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו וא"כ ממשיך שיהיה הקב"ה שהוא עצמות א"ס ב"ה נמשך ומתלבש בתורה דמחכמה נפקת וזהו עוסק בתורה לשמה לשם התורה עצמה וגם לשמה לשם ה' יען שע"ז נעשה חיבור אותיות י"ה ולכן נק' התורה שלום (כי עי"ז נמשך בחי' ומדרגת הקוץ העליון כו' כי אורייתא מחכמה נפקת ושרשה ומקורה מבחינה שלמעלה מהחכמה כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם בחי' כתר תר"ך עמודי אור וכמו העמוד שמחבר הגג עם הקרקע כך עי"ז נעשה התחברות י"ה שיהי' נמשך ההמשכה ומתפשטת גם למטה כו' ועמ"ש בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו גבי ובקולו תשמעו ומ"ש בד"ה ביום השמע"צ מענין או יחזיק במעו"ז יעשה שלום לי כו'):

ב וענין השלום בפמליא של מטה הוא באותיות ו"ה שבשם. כי הנה כתיב לך ה' הגדולה והגבורה כו' שהם ששה מדות עליונות וזהו בחי' הוי"ו דשם הוי"ה והנה לעומת זה יש ג"כ ז' מדות הרעות ומקור ושרש יניקתם הוא מבחי' קו השמאל דקדושה וכמ"ש בזהר דאית ימינא ואית שמאלא לעילא בסטרא דקדושה ומקו השמאל משתלשל ונמשך יניקת החיצונים וכמו נהר דינור נמשך מזיעתן של חיות הרי הגיהנם נתהוה מפסולת הגבורות (ועמ"ש מענין זה בפי חקת ע"פ זאת חקת התורה כו') ולכן התיקון לזה הוא ע"י שצ"ל שמאלא אתכליל בימינא וכל התורה הוא על יסוד זה וכמ"ש בזהר ר"פ קרח שמה היה חטא קרח שלא רצה שיהיה שמאלא אתכליל בימינא כו' וזהו הפך יסוד התורה ולכן נק' התורה תורת חסד וזהו ימינך ה' נאדרי בכח ועי"ז ימינך ה' תרעץ אויב. ועד"ז גם כל עונשי התורה עם היותן בחי' גבורות מ"מ הן כלולות בחסדים שהעונש הוא שע"ז נעשה תיקון לנפש החוטא וכמארז"ל כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתן כו'. וכן אפי' עונש מיתת ב"ד ארוז"ל גבי עכן יעכרך ה' היום הזה היום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעוה"ב נמצא העונש זהו לתקן נפשו. משא"כ החטא עצמו הוא מר ממות וכמ"ש את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע. נמצא הרע גרוע מן המות (ועמ"ש מזה סד"ה ויקח קרח). נמצא בתורה בחי' שמאלא אתכליל בימינא משא"כ העונש שהיה קודם מתן תורה היה מבחי' גבורות ממש כמו גבי דור המבול ארוז"ל דור המבול אין להם חלק לעוה"ב וכו' וכן בדור הפלגה ונמצא העונש לא היה בשביל תיקון נפשו של החוטא וזהו גבורות גמורות

וכמ"ש (בשופטים ס"ו א' וס"ו ב') ואתם לא תכרתו ברית כו' ולא שמעתם בקולי כו' ומחמתם נכשלו בעבירות חמורות הנ"ל. ע"כ היה הגלות בבל שבעים שנה שע"ז נתקנו שבע מדות הנ"ל לכל מדה עשר שנה כי כל אחד כלולה מעשר. אך בבית שני לא היה החטא במדות הרעות עצמן כ"א בשנאת חנם והיא קליפת מדין שאינה נחשבת משבעה עממין הנ"ל ואינו רע גמור כמו תאות רעות כו' ניאוף. כ"א שנאת חנם שזהו לשון מדין ריב ומדון ומדה זו אע"פ שאינה רע גמור אך הוא מקור התהוות הרע והוא ג"כ הפך הקדושה האלקית (ועי' בזהר ויקרא ד"ו ע"ב) שהיא דוקא בחינת אחדות והתכללות שהוא יסוד כל התורה כמ"ש הלל הזקן דעלך סני כו' ואידך פירושא הוא והיינו משום דכך הוא למעלה הוי' אחד בחי' אחדות והתכללות איהו וגרמוהי חד כו' הוא היודע והוא הדעה כי פ"י אחד אין פירושו מהו"ע ית' דהוא נקרא יחיד אך פ"י אחד היינו אחד בז' רקיעים והארץ ולמעלה הוא בחינת ז' מדות שכולם בטלים ומתכללים באחד וע"כ בחי' מדין ונרגן מפריד הוא המנגד לשם הוי' שהוא אחד שגם כל המדות וההפכיים כולם מתאחדין ובטלים באור הוי' כו' וע"כ גלות זה שהוא תיקון וביורו בחי' שנאת חנם משתהה זמן רב יותר. וזהו שארו"ל ראשונים שנתגלה עוונם נתגלה קצם כו' פ"י נתגלה עוונם שהיה רע גמור ע"כ עשו תשובה ע"ז מיד. משא"כ אחרונים שלא נתגלה עוונם דהיינו ענין שנאת חנם שכל אחד מטעה א"ע שאין זה עון גמור ע"כ לא נתגלה קצם מפני שאין מתחרטין כ"כ מזה (וכמ"ש כה"ג ברבינו יונה רפ"ק דברכות על שלכך האשם שתי סלעים וחטאת בת דנקא זכיון שהאשם בא על ספק חטא אינו מתחרט כ"כ כו' ע"ש), או כמו עד"מ לברר הפסולת הדק צריך שהות יותר מן הפסולת הגס שהוא ניכר לכל שהוא פסולת. וכן בדינים בגמרא א"צ עיון שהעורב אסור והיונה מותרת, אבל לברר דינים המסופקים שאין איסורן ניכר צריך טורח וזמן רב יותר בפלפול ועיון שאח"כ מכירין שהוא אסור וכמ"כ תיקון וביורו עון שנאת חנם לפי שאינו נחשב כ"כ לרע גמור בעיני האדם מפני שמדמה ששונאו בדין ע"כ צריך ע"ז זמן רב. אך להבין קצת חומר ענין זה דשנאת חנם איך שהוא המנגד ממש לשם הוי'. והענין דשם הוי' נק' ע"ש שמהוה מאין ליש. והנה ידוע הקושיא למה נק' ההתהוות מאין ליש הלא אדרבה הוא ית' היש האמיתי וכולא קמיה כלא חשיב ואין ואפס ממש. אך הענין הוא משום שא"ס ב"ה כשמו כן הוא אין לו תחלה כו' ולכך כשהיה צ"ל המשכת האור להתהוות הנבראים בעלי גבול א"א להיות ע"י השתלשלות עילה ועלול שא"כ היה הכל בחי' בלי גבול, אלא צ"ל צמצום עצום בתחלה שיהיה הגילוי רק בחינת הארה מצומצמת לבד בכדי שאז יוכל להיות בחינת הארה זו מקור ושרש להתהוות עולמות בעלי גבול ושלא יתבטלו במציאות וזהו ענין היו"ד דשם הוי' שהוא בחינת צמצום ישת חשך סתרו רק גילוי בחינת נקודה ויצא כברק חצו כו' ואחר היו"ד נמשך בחי' ה' שיש בו אורך ורוחב והוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית שכ"ז נמשך אחר בחי' היו"ד. ולכן נקרא הבריאה יש מאין שמקור התהוות היש הוא ע"י בחי' מה שהוא אין וכלא חשיב לגבי מהותו ועצמותו שלמעלה מבחי' צמצום זה ועמ"ש בד"ה וירא ישראל. וזהו שארוז"ל כבריינו של עולם ברישא חשוכא הוא בחינת הצמצו' (וע' בזהר בפ' בלק (דקצ"א) שפי' שחור' אני שהוא בחי' היות דלית ביה חיבור) והדר נהורא הוא בחי' ההתפשטות. והנה הצמצום וההתפשטות הם ב' מדות ההפכיים וצריך שיהי' בחי' ממוצע שיחבר ב' ההפכיים הללו והיינו ע"י בחי' שלמעלה משניהם שהוא המשכה מאור א"ס ב"ה דקמיה כחשכה כאורה כי חשוכא ונהורא זהו שייך רק בבחינת ומדרגות ברייתו של עולם, אבל קודם שנברא העולם לא שייך בחינות אלו וע"י המשכה מבחינה זו יוכל להיות קשר וחיבור בין שני ההפכיים עד שבחי'

ע' בהוספות.

שו"ה מקור — ועי' בזהר: בבזך 1102 נוסף בגוכתי"ק: ועי' בזהר בפ'.
שו"ה מתאחדין — ועי' גלות: בבזך הנ"ל בגוכתי"ק: ועי' המשך.

חכמה ולוים בשירה וזמרה כו' בחי' רצוא וכתוב גבי לויים וילוו עליך וישרתוך שהיו בטלים לגבי הכהנים והנה שלום זה בפמליא של מעלה הוא על ידי עסק התורה שהיא המשכת רצון העליון שלמעלה מחו"ב והוא העושה שלום ביניהם וכמש"ל בענין קושיי וכך יש בנפש ג"כ בחי' קוצו של יו"ד והוא הרצון שלמעלה מהטעם כו' וממנו נמשך בחי' הדעת העליון המחבר ומייחד חו"ב מוח ולב והיינו כי עסק התורה הוא בבחי' ביטול אליך ה' נפשי אשא מחשבה במחשבה דבור בדבור כו'. ולכן עיי' נמשך להיות מוח שליט על הלב שלא יהיה התפעלות הלב בענין אהבה בבחי' יש אני אוהב ויש אני כו'. אלא בבחי' ובכל נפש ביטול כי אליך ה' נפשי אשא מפני שאתה עתיד ליטלה ממני כו'. ועמ"ש בד"ה וידעת היום גבי שלום לרחוק שנעשה קרוב:

ד וענין השלום בפמליא של מטה הוא לאכללא שמאלא בימינא פי' כי מדות שבנפש האלקית נקראו בכלל בחי' ימינא שהחסד גובר בהם ולכן נקראת הנשמה בת כהן אבל המדות דנה"ב הן בחי' שמאלא ששרש ומקור נה"ב מפני שור מהשמאל. והנה יש כ"ח עתים שלפעמים הנח"ב כפופה להנה"א בתכלית ופעמים מתגבר לימשך אחר תאות גשמיים ואין זה שלום, אבל השלום הוא שיהי' שמאלא אתכלל בימינא שיתבררו המדו' דנה"ב להבטל בהמדו' דנה"א ועמ"ש מזה בביאו' ע"פ ואהיה אצלו אמון וכמ"ש בכל לבבך בשני יצריך שישבו היצה"ר ממש לאהבת ה' עיי' ההתבוננות איך שבאמת אין עוד ממש וא"כ למי יחפוץ זולתו ית' והנה שלום זה נעשה ג"כ עיי' התורה כי עיקר בירור המדות הוא עיי' המשכת הדעת שהוא חיות המדות ופנימיותן והוא הממשיך בחי' חו"ב במדות להיות בחכמה אתברירו המדות של נה"ב (כמ"ש מזה בביאו' ע"פ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה בענין הדעת מהו משמש. ועמ"ש ג"כ בד"ה וכל בניך בענין א"ת בניך אלא בוניך שכדי להיות בחי' רב שלום זהו עיי' בחי' בוניך שהיא עול תורה ועמ"ש בביאו' ע"פ מים רבים כו') והנה עיי' נמשך למעלה המתקת הגבורות והוא ענין יחוד ו"ה והוא המשכת סוכ"ע בממכ"ע וכלל המשכה זו הוא עיי' מעשה המצות וזהו והיה מעשה הצדקה שלום שהצדקה ממשך ג"כ בחי' שלום הנ"ל דכמו שעיי' הצדקה נעשה שלום למטה שהעני מתקנא בהעשיר ועיי' הצדקה נעשה שלום ביניהם כך ג"כ גורם שלום למעלה בין משפיע למקבל כו'. ועי' באגה"ק בד"ה והיה מעשה הצדקה שלום ועמ"ש עוד מענין זה דשלום בפמשמ"ע חיבור הרצוא ושוב דלב ומוח ושלום בפמליא של מטה בד"ה וכול העם רואי' את הקולות בפ' יתרו ע"ש. ואחר כ"ז יובן ענין נקמת הוי' במדין כי בחי' שנאת חנם ופירוד זהו ממש המנגד לשם הוי' שעיקרו השלום וההתכללות בפמשמ"ע ושל מטה. והענין שעיי' בחי' התכללות שנעשה עיי' נמשך אור עליון מבחי' שלימותא דכולא הכולל הכל כי ממך הכל כתיב. משא"כ בחינת הפירוד כו'. ולכן מלחמת מדין הוא לנקום נקמת שם הוי' ממש. וזהו החלצו דמשמע כולכם פי' כי כל אדם צריך לעמוד במלחמה זו ללחום עם יצרו בעד שם הוי' המורה על יחוד והיינו שיהיה ההתכללות כולם כאחד ממש כאיש אחד בלי שום פירוד לבבות וכו'. ועיי' דוקא יכניעו את מדין. וז"ש לכל מטות כי הנה ס"ר נשמות הן נגד ו"ק הכלולים כ"א מיי"ד ויו"ד מיי"ד כו' והנה יש ו"ק מלמעלה למטה וממטה למעלה והן ב' בחי' שבטים כמ"ש ששם עלו שבטים שבטי י"ה היינו מעלמא דדכורא ועלמא דנוק'. וכן במטות יש ב' בחי' הא' הטייה וההמשכה מלמעלה למטה כמו הט שמיך ותרד (ההלים קמ"ד). ויש הטייה מלמעלה למטה נטיית לבי לעשות חקיך. והנה פרח מטה אהרן. הרם את מטך כו' וצ"ל ההתכללות מכל הבחי' עיי' ב' השלומות הנ"ל דפמשמ"ע ושל מטה. וזהו לכל מטות ולא מכל דמכל היה משמע רק מהשבטים שלמטה שהן מבחי' עלמא דנוק' אבל לכל משמע כולן והיינו שעיי' בחי'

(ואעפ"כ תכליתן חסד לטובת העולם ככלל ועי' בהרמ"ז ר"פ שופטים) ובחי' זו שיהיה שמאלא אתכלל בימינא נקרא שלום בפמליא של מטה והוא ענין המתקת הגבורות בחסדים. וזהו ג"כ עיי' התורה כי הנה בתורה נאמר מימינו אש דת אש שחורה ע"ג אש לבנה וזהו אנכי ולא יהיה לך שהן מקור בחי' חסד וגבורה. וכך גם כל דקדוקי התורה הן בחי' גבורות וצמצוים שבכך וכך דוקא יוכשר כו' ואם לאו פסול וגבורות אלו הם תכלית החסד שעיי' יהי' גילוי אלקות. וזהו מימינו אש כו' והיינו ג"כ עיי' אור ההמשכה שלמעלה מהשתלשלות משם נמשך להיות התכללות חו"ג אע"פ שהן מצד עצמם ב' הפכיים ולהיות שמאלא אתכלל בימינא ורב חסד נוטה כלפי חסד וזהו שלום יעשה לי ממש להיות התכללות המדות איהו וגרמוהי חד שמתייחדין ביחוד גמור ואמיתי עד שהן אחדות ממש:

ג והנה כמ"כ יש ב' שלומות הנ"ל ג"כ בנפש האדם. כי הנה הנפש יש בה ג"כ בחי' שם הוי' (וכמ"ש במ"א בפסוק ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו') וכמ"ש כי שם הוי' נקרא עליך כי הנפש כלולה מע"ס והנה חו"ב שבנפש בהם מלוש בחי' י"ה והנה איתא חכמה מוחא ובינה ליבא וכמאמר הלב מבין. וענין הפרש בין מוח ללב כי המוח הוא קר ולח ששם מקור יסוד המים והליחות והלב הוא משכן יסוד האש. וכך בחי' חכמה ודעת גדולת ה' איך שלגדולתו אין חקר וכולא קמיה כלא חשיב כשהוא משיג זה במוחו הנה מזה נמשך הביטול רצון לבטל א"ע לגמרי נגד רצון ה' ולכן נק' בחי' זו יו"ד כי היו"ד הוא בחי' צמצום כמש"ל וצמצום זה באדם הוא שיבטל רצונו כו' וכן לבטל א"ע במחשבה דבור ומעשה שלא לחשוב ולדבר כרצונו כו' גם מזה נמשך הענוה. ולכן נאמר במשה והאיש משה ענו מאד לפי שהיה מבחי' חכמה. גם בחי' יראה נמשך מהמוח והחכמה כמ"ש ראשית חכמה יראת ה' וגם בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא שנק' אשה יראת ה'. ולכן העצמות נמשכים מן המוח וענין העצמות הוא שיש בהם חזק גדול וגם הם בחי' עומדים ועמידה היא בחי' ביטול רצון וביטול זה הוא בחזק גדול והיינו מחמת ההתמדה בתקיעת הדעת בחזק בגדולת ה' תמיד ולא שתהא חולפת ועוברת אחר התפלה. אך מ"מ להיות שהמוח מים וליחות הוא בבחי' קרירות. אבל מעלת הלב שם יסוד האש והצמאון בהתגלו' אהב' ברשפי אש ממש מקרב איש ולב עמוק וזהו נמשך מבחי' בינה והוא בחי' ה' שיש לו התפשטות לאורך ורוחב התפשטות המדות אהבה כו' וזהו כונן שמים בתבונה שמים בחינת אש נמשך מבחי' תבונה וזוהו נמשך בחי' ויגבה לבו בדרכי ה' ואתהלכה ברחבה והנה מהלב נמשך הכשר וזהו לבי ובשרי ירננו כו'. והנה באמת צ"ל שני הבחי' דמוח ולב דמעלת האש שבו מבשלים הדבר ונתהפך עיי' האש למהות אחר משא"כ בלא אש ישאר על מהותו הראשון כך עיי' האש יוכל להיות התהפכות המדות דנה"ב וגם צ"ל בחי' ויגבה לבו כו'. אך מעלת המוח גדול מאד שממנו נמשך חזק וקיום הביטול רצון במודומ"ע שלהיות נמשך בפועל ממש הוא דוקא עיי' כח המוח וזהו בחכמה יסד ארץ שהוא בחי' מעשה כו' וכן הענוה הוא עיקר גדול. אך הרי הם ב' הפכיים מים ואש ולכן צ"ל בחי' שלום ביניהם המחברם להיות תרין ריעין ממש. וזהו ענין שלום בפמשמ"ע שבנפש והוא להיות מוח שליט על הלב כי מהלב נמשך בחי' רצוא אם רץ לבך אבל אחי' צ"ל שוב והוא העיקר וגם בענין ויגבה לבו ארוז'ל ת"ח צ"ל בו שמינית שבשמינית כו'. א"כ הענוה צ"ל הרבה יותר ויותר מבחי' ויגבה לבו כו' ועמ"ש מזה בד"ה יביאו לבוש מלכות, וזהו שארוז'ל המתפלל צריך לכרוע עד שיראה איסר כנגד לבו פי' איסר לשון קשר וכמו ואסרה אסר והוא לקשר בחי' המשכ' מהמוח אל הלב שיהיה המוח שליט על הלב ויתקיימו ב' המעלות שבמוח ולב ועד"ז היו הכהנים והלוים שעבודת הכהנים בחשאי והוא מבחי'

הפכיים כמים ואש שלא יוכל להתחבר ולהזדווג יחד. וזהו דלא הוּו משגיחין אפין באפין, והתיקון הוא להיות בהתכללות והיינו ע"י מ"ה כי השבירה הוא בבחי' ב"ן עולם הנקודים וההתכללות הוא ע"י המשכת המוחין במדות והיינו מבחי' חכמה כח מה. כי הנה עד"מ מבשרי אחזה שהמדות באדם כשהם בלתי הנהגת השכל אזי כל מדה אין לה קישור וחיבור כלל עם זולתה כמו כאשר יכעוס ויקצוף אין לו רחמים וחסד בשעה זו כלל על מי שכועס עליו וכן בהפך ונמצא מדות חו"ג מפורדין המה זה מזה וע"כ יוכל להסתעף ממותרי הדין דין קשה ביותר. אבל ע"י התלבשות החכמה במדות יתנהגו המדות ע"פ חיוב החכמה ויכבוש כעסו להיות בו ג"כ תערוכות חסד ורחמים כו' וע"ז ארז"ל לעולם יהי אדם רך כקנה ואל יהי קשה כארו והיינו ע"י שיהיה מוח שליט על הלב. והנה ענין התיקון הם ב' ענינים. הא' להיות* התכללות חסד מגבורה וגבורה מחסד, ר"ל שלא יהי' החסד רק בחי' אחד היינו חסד פשוט הנקרא חסד שבחסד. וכן הגבורה לא יהיה רק בחינה א' היינו גבורה שבגבורה וזהו פ"י עולם הנקודים שכל ספירה היה רק בחי' נקודה א' לבד שהוא מהות א' לבד חסד וכן גבורה, אלא שהחסד עצמו יהיה ג"כ כלול משה מדות חג"ת נה"י וכן הגבורה תהיה כלולה מכל הו"ק או כל אחד יהיה כלול משבע מדות (עמ"ש) לקמן בביאור ע"פ אלה מסעי שלפעמים ההתכללות משה ופעמים משבעה ופעמים כ"א כלול מע"ס), ולכן ע"ז יוכלו להיות משגיחין אפין באפין כי החסד שבגבורה וגבורה שבחסד קרובים להיות שוים וע"ז יוכלו להתחבר ולהזדווג יחד החסד עם הגבורה (כמ"ש בדה"א ו"אשה כי חוריע כו'), וזהו ענין התיקון שבבחי' הכלים והוא ע"י המשכת המוחין כנ"ל במשל שע"י גילוי והמשכת החכמה בהמדות נעשה התכללות המדות שהם הכלים. והב' הוא באורות שע"י ריבוי הכלים מחזיק האור יותר שהשבירה היתה מפני מיעוט הכלים שלא היו יכולים לסבול האור. משא"כ ע"י ריבוי הכלים כנ"ל ע"י ההתכללות שמתחלה היה הכלי רק בבחי' נקודה לבד ובתיקון נתגדלה ונתרבה להיות כלולה מעשר בחי', לכן ע"ז מחזיקים האור יותר (ועמ"ש בביאור על פסוק וקבל יהודים כו' בפ"י שהקדימו נעשה לנשמע), ועיקר התיקון הוא ע"י האורות שהאורות הם המחברים וכוללים ע"י ריבוי הארתם ולא עוד אלא דאחליפו דוכתייהו אור החסד בכלי הגבורה כו' (דהיינו שזה גופא שיהיו הכלים בהתכללות אמיתית הוא ע"י שנמשך בהם אור הביטול מבחי' שם מ"ה ע"ד עושה שלום כמרומי כו' וכמ"ש בפ' יתרו בדה"א להבין ענין האבות הן המרכבה, שלהיות התכללות הג' קוין והתחברותן כו' צ"ל הארה והמשכה מבחינה עליונה ששם בטלים אלו השני הפכיים כו' וזהו בחי' שם מ"ה ע"ש, והיינו כמ"ש בפ' אמור ביאור דפסוק והניף הכהן אותם שיש ב' בחי' התכללות, הא' מצד המשכת המוחין במדות והב' ע"י גלוי האור אח"כ מבחינת שלימותא דכולא כו' וזהו ענין שעיקר התיקון הוא ע"י האורות כו' שר"ל שע"ז נעשה התיקון וההתכללות ביתר שאת כמ"ש. גם אפשר לומר כי ב' בחי' אלו זהו עצמו פ"י משגיחין אפין באפין דכולל ג"כ ב' ענינים הא' שהמדות עצמן נעשו פב"פ חסד עם גבורה וזהו ענין התיקון שבבחי' הכלים שהחסד נעשה כלול מגבורה וגבורה מחסד וע"ז מתחברים החו"ג יחד פב"פ. והפ"י הב' במשגיחין אפין באפין איתא בביאור הארז"ל שם וז"ל ומ"מ עיקר השגחת אפין באפין היינו עתיקא בז"א כדבעינו למימר לקמן בעז"ה עכ"ל. וזהו ענין התיקון באורות שהשגחת עתיקא בז"א היינו המשכת אורות עליונים כי הכתר הוא הממוצע המחבר וממשיך הארת המאציל א"ס ב"ה בנאצלים כו'. והנה כמ"כ בנפש יש ב' בחי' אלו תיקון והתכללות הכלים ואחר כך על ידי זה ריבוי האור והוא כמ"ש בדה"א אם לא תדעי לך היפה כו' ביאור ענין ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה ורחל היא

ההתכללות למטה ב"ב שבטים שלמטה יומשך אור מלמעלה משרש הי"ב שבטים שנק' שבטי י"ה בחי' פמשמ"ע כנ"ל. וזהו יהיה על מדין שע"ז ישרה עליהם אור מבחי' שלימותא דכולא שלמעלה מעלה משרש בחי' מדין כו'. וז"ש אמרו אליו כל שהוא ית' נק' כל שכולל הכל ושורה ע"י ההתכללות למטה. ובכל הנ"ל יובן חומר שנאת חנם. ועמ"ש בדה"א הן עם אחד ושפה אחת. והנה הגורם החיבור והתכללות הוא בחי' משה ונחננו מה כו' ולכן היה צ"ל מלחמת ונקמת מדין ע"י משה דוקא, וזהו מ"ש ברבות בשה"ע ע"פ שניך כעדר הרחלים כו' שכולם מתאימות דקאי על ישראל שהלכו במלחמת מדין וכ"ה ג"כ ברבות (ר"פ מטות), והענין כמ"ש במ"א ע"פ הנ"ל דפי' שעלו מן הרחצה הוא ענין המשכת מ"ד מבחינת ים החכמה והיינו ע"י משה רע"מ שנא' בו כי מן המים משיתיהו ולכן שעלו מן הרחצה הוא ר"ת משה, וע"ז נעשו שכולם מתאימות שהוא בחי' ההתכללות יחד ממש ולכן הם דוקא שנלחמו על מדין וכנ"ל שלהיות על מדין הוא ע"י ההתכללות יחד:

ביאור ענין החלצו מאתכם יחלצו מיבעי ליה דהא מאתכם משמע ולא כולכם והחלצו משמע כולכם דהא כתיב וידבר משה אל העם לאמר החלצו. אך הענין כי הנה להבין ענין מדין יש להקדים ענין שבעה עממין הכנעני והחתי כו' שנאמר בהם כי את כל התועבות האל עשו אנשי הארץ כו' שהם שיוירי הזמ"ל דתהו דהיינו הסיגים והפסולת שנשארו אחר הכירור, כמו אברהם שיצא ממנו כו' שכבר יצא להתברר ונפרד מאברהם ונעשה סיגים וקליפה דהיינו למטה נעשה סיגים אבל לא למעלה* (ר"ל כשנתלבשה נשמת אברהם שמחסד עליון למטה ממנו בגוף אזי יצא ממנו כו' לפי שהגוף נלקח מק"נ ששם נשאר ממה שנפל בשבה"כ משא"כ מצד נשמת אברהם כמו שהיא למעלה באצילות ועמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה כאהלי קדר כו'). והנה מתחלה הוברר אצילות דהיינו שהמובחר מהניצוצי' וכלים דתהו נכלל בקדושת האצילות, ומה שלא היה יכול להיות נכלל באצילות נעשה בריאה, והכל בטרא דקדושה בחי' ביטול רק באצילות הוא ביטול גמור ובבריאה הוא יש שבטל וכמו וצבא השמים לך משתחווים וכתיב שמים לא זכו בעיניו וכתיב ובמלאכי ישים תהלה (באיוב ס"ד ד) וכמו דאפקוהו למט"ט ומחיהו ס' פולסין דנורא, (והיינו לפי שאין הביטול כדבעי כמ"ש במ"א ועמ"ש בדה"א צו את בניי כו' את קרבני לחמי בענין שירה של המלאכים). ומזה יובן איך שברכיבי השתלשלות יוכל להיות נעשה סיגים ממש וזהו שאמרו נתן עיניו במקדש ראשון והרי פעם אמרו שטן ופנינה לשי"ש נתכוונו, אך שניהם אמת כי שרש התחלת הסיגים והקליפות אינו* רע גמור ושם הוא ענין לשם שמים נתכוונו. אמנם מה שמשתלשל למטה מטה נעשה סיגים קשים יותר ומקטריגים ממש ואמר החנם ירא איוב כו'. ועמ"ש בדה"א ויעש משה נחש נחשת. ועד"ז הוא ענין התהוות ז' עממין הכנעני והחתי כו' מז' מדות דתהו. אך ענין מדין הוא מ"ש בספרא דצניעותא (בזהר פ' תרומה קע"ז ב') עד לא הוּו מתקלא לא הוּו משגיחין אפין באפין, שהיו בחי' אבי"א וזהו בחי' תהו זה תחת זה רה"ר (וז"ל הפ"י מתלמיד הארז"ל שם, ר"ל שבעולם תהו היו השש קצוות משתלשלות זו ע"ג זו וא"כ לא היו משגיחין הכתר פב"פ עם הת"ת כי חסד וגבורה היו מפסיקין ביניהם גם חסד וגבורה בעצמם לא היו פב"פ כו' משא"כ בעולם התיקון עכ"ל. ור"ל אבל בעולם התיקון חסד וגבורה הם בבחי' פב"פ וגם כתר עם הת"ת דהיינו עתיקא עם ז"א הם בבחי' פב"פ וכמ"ש בפ"י הארז"ל, וע' בזהר הרקיע פ' בראשית דף ב' ע"ב גבי עאלת אות צ' כו' אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כו' ע"ש) והפ"י הוא שלא היה שייכות לחסד עם גבורה שהחסד היה חסד שבחסד והגבורה היה גבורה שבגבורה, וכיון שזה חסד פשוט וזה גבורה פשוטה הרי הם ב'

שור"ה מבחינה — אלו: כ"ה בגוכתי"ק, אבל בדפוסים נדפס: אלו.

שור"ה סיגים — ר"ל: כ"ה בגוכתי"ק ובדפוס ראשון, אבל בדפוסים: (ר"ל). ע"י בהוספות.

והוי' בחכמה כו' וכמ"ש בזהר דוד קשיר אורייתא דלעילא עם קוב"ה אורייתא דלעילא חכמה עילאה וקשיר בקוב"ה להיות בו השראת אור א"ס שזה ענין מגלה עמוקות מני חשך כנ"ל. וזהו או יחזיק במעווי יעשה שלום לי שלום יעשה לי פי' יעשה שלום לי הוא שלום בפמשמ"ע היינו חיבור חוי"ב שהם י"ה ע"י התורה שהוא בחי' דעת עליון העושה שלום העליון הנ"ל והוא ע"י המשכת אור א"ס מלמעלה מעלה מהחכמה שיהיה נמשך בחוי"ב ועמ"ש במ"א בענין כיריעות שלמה. והנה מבחי' שלום העליון נעשה ג"כ שלום התחתון כדכתיב כי אל דעות הוי' ב' דעות דעת עליון המחבר חוי"ב ודעת תחתון המחבר המדות להיות התכללות המדות חסד שבגבורה וגבורה שבחסד וזהו ענין ההתכללות המבואר למעלה שלא יהיו המדות בבחי' ענפין מתפרדין אלא בבחי' התכללות לאכללא שמאלא בימינא והיינו ע"י המשכת המוחין בהם. וביאור זה למעלה היינו כי יש גבורה בלא חסד כמו דור המבול שנעשו בשביל חטאם ולא בשביל תיקונם שהרי אין להם חלק לעוה"ב וכן אנשי סדום מבול של אש ואין להם חלק לעוה"ב (והיינו כמ"ש במ"א שהמבול היה שרשו מעולם התהו ע"ש ובתהו לא היו התכללות המדות ע"כ היה הגבורה כמו שהיא כו') וכן מצרים ומ"מ נאמר באבוד רשעים רנה שנצמח מזה תיקון לעולם שהעולם נהנה כו' אבל לגבי הן עצמן נק' גבורה בלי חסד. אבל כי אשר יאהב ה' יוכיח יסורים של אהבה הם כמו שמרחיצין את הקטן לטובתו ולא בשביל החטא כי החטא נמחל בלא"ה רק שצריך לתקן כו' ותיקון זה הוא מבחי' התכללות הגבורה בחסד והוא ע"י מוחין כי נה"י דאימא הן מוחין לז"א וע"י התורה מביא תוספת מוחין היינו ע"י שמתחלה יעשה שלום לי חיבור אר"א ואח"כ שלום יעשה לי שמאורי' נעשו מוחין לז"א להיות התכללות הרוק שהמשכה זו היא ג"כ ע"י התורה שבה ועל ידה ממשיכים ממוחין דאר"א בז"א כמ"ש בד"ה השמים כסאי ובד"ה באתי לגני. וזהו שאמר רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין כדאימא (פ"ד דסוכה דמ"ה ע"ב וכוה איתא ברבות נח פל"ה). והיינו מפני רבוי מוחין דגדלות שהמשיך ושהיה תורתו אומנתו ומצד שרש מעלת נשמתו שהיה מעלה מ"ן בבחי' גבוה מאד ובהמשכת מוחין דגדלות מעצמות חכמה עילאה שלמעלה מהחכמה כפי שמתלבשת במדות מתבטלים כל הדינים כו' זהו יתגדל ויתקדש שמיא רבא ועתה יגדל נא כח אד' וכמ"ש במ"א. ועיין מענין יעשה שלום לי כו' בפ' במדבר קי"ח א' ובפ"ה הרמ"ז שם ובפ' ויקרא ד"ד ע"ב ועמ"ש בביאור ע"פ כה תברכו את בני' גבי ענין וישם לך שלום וע"פ ביום השמיני עצרת, ולכאורה היה אפשר לומר שב' בחי' שלום אלו זהו ענין ב' בחי' שבתיקון הנזכר למעלה דהיינו התכללות הכלים ומה שע"י מחזיק רבוי אור, ולכן זהו ע"י בחי' דעת עליון ודעת תחתון וא"ש לפמ"ש במ"א בביאור ע"פ מים רבים שדעת תחתון הוא דעת המתפשט לתוך המדות להמשיך בהם הארת חוי"ב ומבואר לעיל שע"י שהמדות מתנהגים ע"י המוחין חוי"ב ע"י נעשה התכללות המדות והוא תיקון והתכללות הכלים וזהו ענין שלום בפמשמ"ט. ודעת עליון הוא הנמשך מבחי' כתר וממשיך מבחי' כתר בחוי"ב וחוי"ג כו' ע"ש. וזהו ענין המשכת תוספת אורות חדשים וזהו ענין שלום בפמליא של מעלה. ועוד דמבואר בע"ח שמ"א פ"ז דחכמה נק' חייהי והמדות וגם בינה נק' גרמוהי, וחייהי היינו אור וגרמוהי היינו כלים כו' וכמ"ש במ"א דהיינו לפי שבחכמה גם הכלי הוא בבחי' בטול לגמרי כח מ"ה כו' כמ"ש בסש"ב פליה בהג"ה, מיהו אינו מיושב לפי ל' הפסוק דמשמע שמתחלה נעשה שלום העליון ואח"כ שלום התחתון אלא העיקר כמש"ל שהוא ענין המשכת האור תחלה בבחינת י"ה ואח"כ נמשך ג"כ בבחי' המדות ו"ה ועמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני', ועי"ל דע"י המצות נעשה תיקון הכלים וע"י התורה ממשיכים האור

כנס"י. וענין יפ"ת היינו עד"מ תיקון ציור אברי הנפש כמ"ש נעשה אדם בצלמנו שיתארו בהן כל המדות בשלימותן וכיופיין כמו שהם למעלה בעולם התיקון דהיינו התכללות המדות אהוי"ר ומודומ"ע וכמ"ש לקמן ע"פ אלה מסעי מענין התכללות המדות בעבודת ה'. וכ"ז הוא תיקון הכלים ונק' יפ"ת ועי"ז יבא אח"כ לבחי' יפת מראה שהוא בחי' רעותא דליבא שהוא בחי' הארה מפנימית אור א"ס ב"ה והוא בחי' אור השורה בכלים הנ"ל וכ"ז הוא ע"י הדעת וכמשי"ת לקמן בענין יעשה שלום לי כו'. וכן בנפש שכדי להיות המשכת רעו"ד הוא ע"י דעת עליון כמש"ל ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות כו' (ועמ"ש ע"פ ויקהל משה). וגם כי דעת הוא המשכת הפנימית שהוא בחי' האור ולכן איתא משה משה לא פסיק טעמי' שבחינת האור הוא אלקות גם בב"ע כמו באצילות כמ"ש במ"א בביאור דואלה המשפטים וכן איתא בפע"ח שער הלולב פ"ג שהדעת אינו אלא בית קיבול לאלו האורות כו'). וזהו ענין ימינך ה' נאדרי בכח שמאלא אתכליל בימינא ימינך ה' תרעץ אויב הוא להיפך (ועי' בפ"ה הרמ"ז על הזהר בשלה דניב ע"ב). והנה מדין הוא משרש התהו קודם התיקון דלא הוה משגיחין אפיין באפיין לכן בא יתרו כהן מדין קודם מ"ת וכמ"ש בזהר ר"פ יתרו (דס"ז ע"ב) דלא אתיהבת אורייתא עד לבתר דאתי יתרו ואודי והיינו משום כי התורה היא התיקון וכמ"ש ה' יברך את עמו בשלום וצריך להיות ביטול בחי' מדין: **ב והנה** שרש התיקון הוא להיות גילוי שם הוי' יו"ד הוא חכמה בחי' ברק כי ישת חשך סתרו הוא כתר וזהו ענין אילתא דדלגא לטורי חשוכא עיין בזהר פ' פנחס (דמ"ט) שהוא בחי' מל' שנכלל בכתר כי מגלה עמוקות מני חושך שע"ס שהם בגילוי הם למעלה בעולם ג"כ וגם כל ההתכללות חסד שבחסד כו' הכל היה בעולם תחלה ושם נק' טורי חשוכא, ובנקודים הוא הגילוי והיינו שהגילוי הוא רק בחי' נקודה והשאר הוא בעולם ומבחינת החשך של הכתר הוא גילוי החכמה ככרך (ולכן נקודות הוא בחכמה כמ"ש בפרדס שער הנקודות כי גילוי החכמה מהעולם של הכתר הוא כמשל גילוי הנקודה אחת וכמשל הברק המבריק מתוך החושך ועמ"ש מענין זה בביאור ע"פ וידבר אלקים את כל הדברים האלה כו' ע"ש) ונק' בזהר נקודה בהיכלא. היכלא הוא בחינת בינה דאימא מקננא בכורסייא ונק' אלקים חיים ומלך עולם ויש לה התפשטות אורך ורוחב אך החכמה הוא בחי' נקודה בלבד דהיינו כמו למשל בשעה שהאדם מתבונן בלמודו נופל לו שכל חדש שהשכל ההוא אינו אלא נקודה והוא ברק המבריק בתוך רוח בינתו המתפשט באורך ורוחב בהיכלא, והמחבר להיות נקודה בהיכלא הוא הדעת, כי הדעת הוא עולה עד קרומא דאורא, ואורא שלפני הקרומא דחפיא על מו"ס כו' שהוא מעצמות אור א"ס כמו במשל להיות נובע השכל מלמעלה מהשכל ועי"ז חבור חוי"ב תרין ריעין כו'. (פי' כי הנה עד"מ כשאדם משכיל ומחדש איו השכלה חדשה זהו המשכה שנמשך ממקור השכל הנקרא משכיל, ולפעמים אין נופל לו שכל מלמעלה מהשכל, א"כ בהכרח לומר שיש דבר שלמעלה מבחי' המקור השכל המשכיל שהוא המקשר ומחברו לבא לידי גילוי בשכל לפעמים כך ולפעמים כך. והנה מקור השכל הנק' משכיל זהו הנק' ח"ס. והבחי' שלמעלה מזה זהו בחי' אורא שעל קרומא דחפיא על מו"ס שהוא המקשר ומחבר ח"ס לבא לידי גילוי כו' ומה שנק' אורא י"ל שיובן עם מ"ש בפ' מקץ בד"ה נר חנוכה כו' מוזה מימין כו' ע"ש בענין אור ואויר. והנה באורא הוא הארת בחי' דעת דע"י. וז"ש ששם שרש הדעת ולכן יש ג"כ ביכולתו של הדעת דאצילות לחבר חוי"ב שהוא בחי' נקודה בהיכלא כי שרשו גבוה מאד כנ"ל. ועיין עוד מענין הדעת בזהר הרקיע (ס"ה תרומה בדה קס"ו) ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית וע"פ לבבתי אחותי כלה) והוא ענין עסק התורה לשמה לשם התורה להיות התורה בבחי' חכמה

דלא הוּוּ משגיחין אפיין באפיין שלכן אריכות זמן חורבן בהמ"ק שמפני שנאת חנם כי בחורבן בית ראשון ע"י שהיה מז' עממין שהם סיגים דשבעה כלים דתהו שנשאר בבחי' סיגים לאחר התיקון והבירור כל מה שהוברר ונכלל בעולמות דקדושה, והם נשאר בבחי' סיגים, לכך לפי הכלי כך היה הגבול ימי שנותניו בהם שבעים שנה (ר"ל דכמו שיש קצבה ודי לבירור נה"ב שבאדם על ידי ע' שנה שבהן יוכל האדם לברר הניצוצים שבנה"ב שנלקחה משמרים דז' מדות דתהו, וזהו ימי שנותניו בהם שבעים שנה וכמ"ש בפ' אם בחוקתי בד"ה מבואר בע"ח הנזכר לעיל, כך עד"ז היה די לתיקון העוונות שמחמתן נחרב הבית ראשון ג"כ במספר ע' שנה מטעם הנ"ל שלבירור הסיגים שנשתיירו מהכלים לאחר התיקון יש גבול ע' שנה לו' מדות כו') משא"כ שרש התיקון שיהיה מעולם התהו לעולם התיקון זה צריך זמן ארוך כו' וצ"ל בחי' משה יסוד אבא מקור התורה שכל התורה היא תורת משה וקודם מתן תורה בא יתרו להכניע א"ע כי ה' יברך את עמו בשלום אתעדל"ע שלפני אתעדל"ת כו' (ועיי' מענין יתרו כהן מדין בפ' הרמ"ז בזה ר"פ יתרו דס"ח א' ד"ה חמוי דיוסף כו' ע"ש בשם הלק"ת) וזהו נקמת הוי' כי קודם התיקון בעולם התהו לא היה שמות אלו אהיה והוי' אלא קראן בשמות נוכראין כו' כמ"ש בזה. וענין לכל מטות ישראל והחלצו כולכם שכולם היו צריכים למלחמה זו להיות בבחי' התכללות שלכן היו בימי משה שבימי משה ובימי יהושע היו המלחמות בכללות ישראל ביחד משא"כ אח"כ יהודה יעלה כו' שלא היו ביחד כי להיות התכללות כללות ישראל שהם ו"ק דז"א מחנה יהודה מזרח כו' וראובן תימנה כו' ובשם אלקינו נדגול הוא ע"י מוחין דאבא שמשם היא התכללות יעשה שלום לי שלום יעשה לי**:

וכמ"ש כי נר מצוה ותורה אור ועמ"ש בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב כולה כו':

ג **והנה** כמו שהוא ענין התיקון למעלה להיות ההתכללות. כך הוא ג"כ בנפש דענין התכללות חו"ב הוא בחי' מוחא וליבא שהם בעצם שני הפכים כמו שאנו רואים שברשפי אש הלב מתמעט המוח ר"ל ההשגה ועומק ההתבוננות ובמוח מתמעט אש הלב וצ"ל התכללות להיות מוח שליט על הלב דהיינו שיהא הלב נכנע למוח ומתנהג ע"פ הנהגת המוח כו' להיות ובכל נפשך אליך ה' נפשי אשא, והיינו ע"י עסק התורה ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסיתיך ועיי' ממשיכים מן המוח אל הלב ע"י עסק התורה לשמה גילוי אור א"ס בחכמה. וזהו ענין השלום וחיבור חו"ב. וענין ההתכללות במדות כי המדות הן מעה"ד טו"ר כי בחזה דז"א מסתיים יסוד אימא שם מתחיל בחי' עה"ד טו"ר והתכללות המדות להיות כלולים בטוב הוא ע"י התורה שהיא להבדיל בין הטמא וכו' והיא המברר כו' ובירור המדות הוא ע"י המוחין כי ע"י תוספת מוחין נעשה התכללות ומוחין נמשכו מבחי' אבא. ולכן כתיב נקום נקמת בניי מאת המדינים אחר תאסף שלא היה יכול להיות מלחמה זו רק בימי משה ולכן אף שנקנסה עליו עלה אל הר העברים כו' מ"מ המתינו לו עד שינקום והיינו כי משה הוא יסוד אבא ולכן נקרא מחוקק ותרגומו ספרא רבא וירא ראשית לו. אלא שזכה לבינה והוצרך להיות התיקון על ידו דוקא [וזהו פ"י מחוקק שהוא חקיקת התיקון הכלים להיות ריבוי הכלים ועיי' הי' ריבוי האור וכו'] ועמ"ש ע"פ במחוקק במשענותם וע"פ אם בחקתי בד"ה מבואר בע"ח]. כי הנה המדינים הם מבחי' הפירוד שקודם התיקון עד

פרשה מסעי

ע"י המצות הנקראים אברי דמלכא. ומשל המצות באברים כי כמו בכל אבר יש חיות הנשמה. כמו כן בכל מצוה יש חיות אלהות וכשאדם עושה המצוה כגון שמתעטף בטלית ציצית בבוקר ממשך עליו בחינת סוכ"ע שהיא חופף עליו וכן בתפילין הוא המשכת אחדות ובוה ממילא נפרד הרע ממנו דכתיב כהמס דונג מפני אש יאבדו רשעים מפני אלהים וכתיב והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש כי הם קוצים כסוחים באש יצתו. והיינו ע"י בחינת משה בחינת דעת שיודע שהוא באחד ויתבונן במה שאמרו חז"ל אין אדם עובר עבירה א"כ נכנס בו רוח שטות וכמ"ש במ"א שאפילו קל שבקלים אינו רוצה להיות פורק עול ומוסר נפשו על קדושת השם ית' וא"צ שום התבוננות אחר רק שידע כי חלק ה' עמו ובוה שהוא חושב או מדבר דברים גופניים הוא מפריד את עצמו מאחד בודאי לא ירצה בוה כמו שא"ל ליקח הבן מאצל אביו דרך הטבע וזהו מה יפה ירושתנו וכתיב גם חשך לא יחשיך ממך שחשך נק' אש שאפילו אש אינו מפסיק, וזה פ"י קדש עצמך במותר לך שאף שהוא מותר אינו רק לך מחמת גופך אבל מחמת השורה כך שהוא אלהותו ית' אינו מועיל היתר זה. וזהו והייתם קדושים כי קדוש אני ה' וזהו לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה וביחנת אהרן שושבינא דמטרוניתא שמביא ומוליד תשוקה להש"י שהוא התעוררות תשוקה ממטה למעלה שהוא ע"י תפלה כמ"ש צמאה לך נפשי התבוננות בפסוקי דזמרה קודם ק"ש ואחריו כשמגיע לואהבת שבק"ש. כי הנה נפש כל אדם משתוקקת רק שהאהבה היא בגלות ומסותרת כמו גלו לאדם שכינה עמהם פ"י אע"פ שעושה מעשה אדום אעפ"כ שכינה עמהם ויתלהב לב האדם להיות בטל נגדו ית'. כמו למשל שאנו רואים דבר גשמי מעשה של אדם בטל נגד רוחניות כמו מחשבה וזהו רגלי החיות כנגד

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים ביד משה

ואהרן. כתיב נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן. הנה זה כלל גדול בעבודת הש"י שכל מי שבא לדבקה אליו ית', הנה כתיב מי יעלה בהר ה' ומי יקום וגו' נקי כפים ובר לבב שיהא לבו בר ורך לגמרי בלי שום סיג אשר לא נשא לשוא נפשי נפשו כתיב נפשי קרי כמ"ש אליך ה' נפשי אשא אכל בי עשרה שכינתא שריא דהיינו שלא תהא התנשאותו והגבהותו בדרכי ה' לשוא ולשקר ח"ו. ובודאי מדרגה כזו עמוק עמוק מי ימצאנו. והעצה היעוצה לזה ע"י בחי' משה ואהרן. דהנה נודע מאמר רז"ל אם אין יראה אין חכמה ואם אין חכמה אין יראה, ולכאורה אי"א להתחיל לא בזה ולא בזה כיון שאי אפשר לזה בלא זה והאיך יתחיל, אך אמרו חז"ל כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו מתקיימת פ"י שיש שני מיני רע. הא' הוא רע ממש באיסור אפי' הוא איסור קל של דברי סופרים הוא רע גמור ולזה צריך שיהיה יראת חטאו קודמת לחכמתו כי טהור עינים מראות רע והדבר הרע הוא נק' תועבת ה' וא"צ לזה שום חכמה לסור ממוקשי הרע הנ"ל. והמין הב' הוא בהיתר שאפילו בהיתר אמרו חז"ל קדש עצמך במותר לך שלא יהיה נבל ברשות התורה כמ"ש הרמב"ן ר"פ קדושים, וכדי לפטור מהרע הזה צריך להקדים חכמתו והוא ע"י בחי' משה ואהרן משה שושבינא דמלכא אהרן שושבינא דמטרוניתא, פ"י שושבינא דמלכא שהוא מביא את המלך להתייחד בוה העולם שבחינת טובב כל עלמין יהא שורה בתחוננים כמ"ש רז"ל הקב"ה מתאוה שיהיה לו דירה בתחוננים והיינו ע"י תורה ומצות שהם המשכת אלהותו ית', דהתורה כולה שמתויו של הקב"ה שבחי' שם הוא באותיות והוא דבר שאינו נתפס כלל בשכלנו כי גבוה גבוה מאד משכלנו אפילו בחינת מה שנקרא אצלו ית' בחינת שם לבד וכן